

Nasilje nad ženskami na podlagi spola – vseevropska raziskava

V členu 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je priznana pravica do prepovedi diskriminacije, vključno z diskriminacijo na podlagi spola.

Okvir politike

V Resoluciji Evropskega parlamenta o odpravi nasilja nad ženskami (z dne 26. novembra 2009) in tudi v ugotovitvah Evropske unije o odpravi nasilja nad ženskami (z dne 8. marca 2010) je poudarjeno, da v Evropski uniji (EU) ni rednega zbiranja primerljivih podatkov o nasilju nad ženskami. Čeprav je več držav članic EU izvedlo ustrezne raziskave, so njihovi rezultati neprimerljivi ali zastareli.

Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) je bila v Resoluciji Evropskega parlamenta o Stockholmskem programu (z dne 25. novembra 2009) tako pozvana, naj zbira in objavlja „zanesljive in primerljive statistične podatke o vseh razlogih za diskriminacijo [...] in za enako obravnavo teh razlogov, vključno s primerljivimi podatki o nasilju nad ženskami v EU“.

Taki zanesljivi in primerljivi podatki so bistveni za oceno razširjenosti tega pojava in pri iskanju ustreznih rešitev.

Ključna vprašanja

Nasilje nad ženskami in EU

Nasilje nad ženskami je še vedno pereč problem v državah članicah EU, ki ogroža temeljne pravice žensk, kot so dostojanstvo, dostop do sodnega varstva in enakost spolov. Nasilje nad ženskami še zdaleč ne vpliva samo na neposredno vpletene posameznike, tj. žrtve in storilce, temveč prizadene družine, skupnosti in družbo na splošno.

Enakost žensk in moških je osnovno načelo EU. Priznано je v Pogodbah EU in v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah. Nasilje nad ženskami je navedeno v več členih Listine – na primer v zvezi s človekovim dostojanstvom (člen 1) in pravico do življenja (člen 2) ter pravico do osebne celovitosti (člen 3), prepovedjo mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (člen 4), pravico do svobode in varnosti (člen 6) ter prepovedjo diskriminacije (člen 21). Evropska komisija je v „Strategiji za enakost žensk in moških 2010–2015“ (z dne 21. septembra 2010) ponovno potrdila odločenost EU za boj proti nasilju na podlagi spola.

Raziskava agencije FRA o nasilju nad ženskami

Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) bo v obdobju 2011–2012 izvedla vseevropsko raziskavo o nasilju nad ženskami. Gre za prvo tovrstno raziskavo, v kateri bo naključno izbranih in anketiranih 40 000 žensk iz vseh 27 držav članic EU in Hrvaške. Tako bodo zagotovljeni zanesljivi in primerljivi podatki, ki jih oblikovalci politik potrebujejo pri snovanju preišljenih in ciljno usmerjenih politik boja proti takemu nasilju.

Posebni cilji raziskave so:

- zagotoviti dokaze, ki jih ključni akterji, kot so oblikovalci politik, strokovni delavci in nevladne organizacije potrebujejo pri razvoju politik in drugih ukrepov za boj proti nasilju nad ženskami;
- prvič zagotoviti vseevropske primerljive podatke o razširjenosti in vrsti izkušenj žensk s fizičnim, spolnim in psihičnim nasiljem in nadlegovanjem – vključno s tem, ali take izkušnje prijavijo in če jih, kakšen je odziv;
- prispevati k zbiranju podatkov za izdelavo kazalnikov, ki se bodo uporabili pri spremljanju nasilja nad ženskami in odzivov nanj.

Merjenje nasilja nad ženskami

Namen te raziskave je zbrati „vsakodnevne“ izkušnje žensk z nasiljem, vključno s **fizičnim, spolnim in psihološkim nasiljem**, nadlegovanjem in zalezovanjem s strani sedanjih in nekdanjih partnerjev ter drugih oseb v zadnjih 12 mesecih in od 15. leta starosti. Z raziskavo naj bi se izmerile tudi **izkušnje z nasiljem pred 15. letom starosti**, da bi dobili celovito sliko o nasilju nad ženskami, ki so ga izkusile v življenju.

Poudarek raziskave bo zlasti na izkušnjah v različnih okoljih, na primer doma ali na delovnem mestu, in na oblikah nasilja/nadlegovanja, ki se izvaja z uporabo novih informacijskih tehnologij, kot so pošiljanje besedilnih sporočil ali spletna družabna omrežja. Raziskava bo vključevala tudi vprašanja o pogostosti in teži nasilja, fizičnih, čustvenih in psiholoških posledicah nasilja, uporabi zdravstvenih in drugih storitev, zadovoljstvu s prejetimi storitvami ter vprašanja o izkušnjah žensk pri navezovanju stikov s policijo in občutkih varnosti.

Metodologija

Raziskava agencije FRA o nasilju nad ženskami bo potekala kot obsežno zbiranje kvantitativnih podatkov na podlagi podrobnega anketnega vprašalnika. Vključevala bo osebne razgovore z naključno izbranim vzorcem 1 500 žensk iz vsake države, kar pomeni **40 000 razgovorov z ženskami** po vsej EU. Z rezultati bodo zagotovljeni reprezentativni podatki o nasilju nad ženskami na ravni EU in na nacionalni ravni.

Glede na različne oblike nasilja nad ženskami in s tem povezane omejitve posebne raziskovalne metodologije je treba priznati, da z raziskavo ne bo mogoče izmeriti vseh vrst nasilja nad ženskami. Razmeroma redke oblike nasilja ali tiste, ki večinoma prizadenejo posebne skupine prebivalstva, kot sta trgovina z ženskami in deklicami ali pohabljanje ženskih spolnih organov, na primer v naključno izbranem vzorcu ne bi bile ustrezno zajete.

Priprave na celovito raziskavo

Agencija FRA je leta 2010 začela posvetovanja z zainteresiranimi stranmi in strokovnjaki, da bi pripravila svoj projekt raziskave o nasilju nad ženskami, pri čemer se osredotoča na obseg in cilje raziskave, potrebe oblikovalcev politike na ravni EU in na nacionalni ravni ter tehnične vidike raziskovalne metodologije.

Agencija FRA je v obdobju 2010–2011 izvedla predhodno poskusno raziskavo v šestih državah članicah EU: na Finskem, v Italiji, na Madžarskem, v Nemčiji, na Poljskem in v Španiji. Predhodni poskus je bil zasnovan tako, da je agenciji FRA pomagal oblikovati anketna vprašanja, ki omogočajo primerljive rezultate o izkušnjah žensk z nasiljem v EU. S tem testom je bilo preverjeno, kako različne ženske razumejo ključne pojme, ki bodo obravnavani v raziskavi: ti se nanašajo na izkušnje s fizičnim, spolnim in psihološkim nasiljem v „domačem“ okolju in na delovnem mestu ter v novih okoljih, kot so spletna družabna omrežja.

Svetovanje na podlagi dokazov

Rezultati

Rezultati raziskave, ki bodo objavljeni v letu 2013, bodo podlaga za tekoče razprave o ukrepanju na ravni EU za boj proti nasilju nad ženskami – na primer z novo zakonodajo, uskladitvijo veljavnih zakonov ali programi za povečanje ozaveščenosti državljanov EU. Raziskava bo v vsaki državi zagotovila informacije, ki so pomembne za delo policije, delavcev na področju zdravstva in socialnega varstva ter organizacij civilne družbe, kar bo pripomoglo k učinkovitemu dodeljevanju sredstev in izboljšanju storitev. Na podlagi ocene števila primerov nasilja, potreb žrtev in njihovega dojemanja kakovosti prejete pomoči bi bilo na primer morda treba ponovno oceniti sredstva, ki so na voljo vladnim in nevladnim službam za pomoč žrtvam.

Dodatne informacije:

Obiščite spletno stran agencije FRA na spletnem naslovu:
<http://fra.europa.eu>,

zlasti stran:

http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/projects/proj_eu_survey_vaw_en.htm.

Pošljete pa lahko tudi e-sporočilo na naslov:
information@fra.europa.eu.